

Revisionsmodellen for beregning af ÅOK og ÅOP

Sådan beregner AP Pension ÅOK og ÅOP for 2016

Indholdsfortegnelse

1. Generelt om Revisionsmodellen	2
2. Metodebeskrivelsen	2
3. Uddybende kommentarer til metodebeskrivelsen	4
Direkte omkostninger	4
Indirekte omkostninger	4
Indirekte investeringsomkostninger – markedsrente	4
Indirekte investeringsomkostninger – gennemsnitsrente	5
Risikoforrentning	5
4. Afstemningsskemaet	6
5. Ledelseserklæring vedrørende ÅOK og ÅOP	7
6. Revisorerklæring	8

1. Generelt om Revisionsmodellen

AP Pension viser to nøgletal på www.minpension.appension.dk vedrørende årlige omkostninger: Årlige omkostninger i kroner (ÅOK) og Årlige omkostninger i procent (ÅOP). ÅOK og ÅOP giver den enkelte kunde mulighed for at se, hvor meget af pensionsindbetalingen, der anvendes til andet end opsparing og forsikringsdækninger.

ÅOK viser de samlede omkostninger ved at spare op til pension både for en traditionel pensionsopsparing, som tilskrives depotrente og for pensionsopsparinger, som følger markedsafkastet. Alle direkte og indirekte omkostninger er medregnet. ÅOP er de årlige omkostninger i procent af opsparingen ved udgangen af året.

Beregningen af nøgletallene er foretaget i henhold til henstillingen om åbenhed og gennemsigtighed fra brancheforeningen Forsikring & Pension. ÅOK og ÅOP for et givet år vil være tilgængelige på www.minpension.appension.dk en måned efter at AP Pensions årsregnskab er offentliggjort i det efterfølgende år, normalt i maj.

Nedenfor beskrives, hvordan AP Pension har beregnet ÅOK. Revisionsmodellen består af to dele: Metodebeskrivelsen, hvor AP Pension redegør for selskabets metode-mæssige overvejelser i forbindelse med beregningen af ÅOK, og afstemnings-skemaet, som afstemmer summen af kundernes ÅOK og de faktiske omkostninger, som AP Pension har afholdt. Denne revisionsmodel er udarbejdet med udgangspunkt i LP-information 33/16.

2. Metodebeskrivelsen

Da AP Pension rummer både gennemsnitsrenteprodukter og markedsrenteprodukter er beskrivelsen af beregningen af investeringsomkostningerne opdelt på gennemsnitsrenteprodukter og markedsrenteprodukter.

Hvor intet andet er oplyst anvendes regnskabstal.

Punkt	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
De samlede administrationsomkostninger	De faktiske omkostninger kunden betaler inkl. gebyr ved evt. udtrædelse. Beløbene opgøres i løbet af året på det enkelte medlemskab	Ingen fordeling
Omkostnings- og risikoresultat	AP Pension har kontributionsgrupper og elementet indgår derfor ikke i beregningen af den enkelte kundes ÅOK	-
Investeringsomkostninger gennemsnitrente		
Obligationer	<p><i>Internt forvaltet:</i></p> <p>De faktiske omkostninger anvendes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Depotgebyrer • Transaktionsomkostninger • Relaterede administrationsomkostninger. <p><i>Eksternt forvaltet:</i></p>	Den gennemsnitlige hensættelse i gennemsnitsrentemiljøet

Punkt	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
	<p>For danske investeringsforeninger anvendes investeringsforeningens officielle ÅOP</p> <p>For udenlandske investeringsforeninger anvendes foreningens TER tillagt omkostningsestimaterne i bilag 2 i F&P's henstilling</p>	
Noterede aktier	<p><i>Internt forvaltet:</i> De faktiske omkostninger anvendes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Depotgebyrer • Transaktionsomkostninger • Relaterede administrationsomkostninger <p><i>Eksternt forvaltet:</i> For danske investeringsforeninger anvendes investeringsforeningens officielle ÅOP</p> <p>For udenlandske investeringsforeninger anvendes foreningens TER tillagt omkostningsestimaterne i bilag 2 i F&P's henstilling</p>	
Private equity fonde	Selskabet anvender omkostningsestimaterne i bilag 2 i henstillingen	
Private equity FoF		
Ejendomsfonde		
Infrastrukturfonde		
Skovfonde		
Hedgefonde		
Direkte ejede ejendomme	Beregnings af ÅOP omfatter omkostninger til ekstern administration	
Afledte finansielle instrumenter	Omkostninger omfatter betalte administrationsgebyrer	
Investeringsomkostninger markedsrente		
Alle aktivtyper	Som for investeringsomkostninger i gennemsnitrente, jf. ovenfor	Den gennemsnitlige hensættelse i markedsrentemiljøet
Øvrige		
Risikoforrentning egenkapital	Risikoforrentning til egenkapital i kr. for alle kontributionsgrupper dog undtaget risikoforrentning vedrørende omkostningsgrupperne	Den gennemsnitlige hensættelse i gennemsnitsrentemiljøet
Risikoforrentning særlige bonushensættelser	Risikoforrentning til særlige bonushensættelser i kr. for alle kontributionsgrupper fratrukket PAL dog undtaget risikoforrentning vedrørende omkostningsgrupperne	Fordeles på alle gennemsnitsrenteprodukter ud fra den gennemsnitlige 1. ordensreserve.
Garantibetaling gennemsnitsrente	Findes ikke	Findes ikke
Mægleromkostninger	Det eksakte beløb opkrævet på den enkelte police	Ingen fordeling

3. Uddybende kommentarer til metodebeskrivelsen

Direkte omkostninger

Omfatter omkostninger, som bliver betalt direkte af pensionsopsparingen. Omkostningerne beregnes løbende som en andel af præmieindbetalinger, en andel af opsparingen eller et fast gebyr.

Omkostningerne udgør typisk en højere andel af opsparingen i starten af indbetalingsforløbet. Dermed vil ÅOP blive lavere, efterhånden som man nærmer sig pensioneringstidspunktet.

Mægleromkostninger omfatter honorarer til forsikringsmæglere. Mæglerens honorarer aftales direkte mellem kunden og forsikringsmægleren. AP Pension forestår alene opkrævning og videreformidling af honorarerne. Mægleromkostningerne bliver betalt direkte af pensionsopsparingen.

Indirekte omkostninger

De indirekte omkostninger består af omkostninger, som er afholdt før afkastet er tilskrevet på kundens depot. Eksempelvis udgør investeringsomkostninger i investeringsfonde en stor del af de indirekte omkostninger. De betales ude i investeringsfondene, hvor fondsforvalteren typisk modtager sin betaling, før indre værdi i fonden opgøres. De indirekte omkostninger estimeres efter retningslinjer fra branchorganisationen Forsikring & Pension.

Indirekte investeringsomkostninger - markedsrente

Beregningen tager udgangspunkt i de senest oplyste ÅOP'er for investeringsforeninger, der offentliggøres af InvesteringsForeningsRådet (IFR) og Morningstar. ÅOP'er for investeringsforeninger, der ikke er indeholdt i oversigten fra InvesteringsForeningsRådet og Morningstar, og ÅOP'er for unoterede fonde mv. beregnes med udgangspunkt i omkostningsestimaterne i bilag 2 i henstillingen.

De indirekte investeringsomkostninger fordeles i forhold til den enkelte kundes opsparing i løbet af året. ÅOK bliver derfor afhængig af de investeringsvalg, som den enkelte kunde har foretaget i løbet af året. Hvis en kunde har opsparingen fordelt på flere fonde, beregnes de indirekte omkostninger ved at aggregere de indirekte investeringsomkostninger for hver enkelt fond.

Såfremt AP Pension har modtaget storkunderabat (kick back) fra investeringsforeningerne, bliver den i AP Pension videresendt til kunderne. Kick back reducerer derfor de indirekte omkostninger for den enkelte kunde.

En del af AP Pensions kunder har valgt en model, hvor de ikke modtager kickback. Her anvendes den modtagne kickback til at reducere disse kunders gebyrer og dermed også deres ÅOK.

Indirekte investeringsomkostninger – gennemsnitsrente

De indirekte investeringsomkostninger i gennemsnitsrentemiljøet består dels af de investeringsomkostninger, der afholdes direkte i AP Pension samt af de indirekte investeringsomkostninger, der afholdes i investeringsforeninger og unoterede fonde mv. på samme måde som beskrevet ovenfor under markedsrente. Når AP Pension har modtaget storkunderabat (kick back) fra investeringsforeningerne, indgår den i investeringsfællesskabet og vil derfor reducere de indirekte investeringsomkostninger.

Investeringsomkostninger, der er afholdt direkte i AP Pension, består af betaling til kapitalforvaltere for porteføljestyring, handelsomkostninger, depotgebyrer samt egne omkostninger til administration af investeringsaktiver.

De samlede investeringsomkostninger fordeles i forhold til den enkelte kundes opsparing i løbet af året.

Risikoforrentning

Risikoforrentningen opgøres som den faktiske risikoforrentning egenkapitalen har kunnet få i året samt overføres fra skyggekontiene fra rentegrupperne og fra risikogrupperne.

Risikoforrentning vedrørende omkostningsgrupperne er ikke medtaget på kundesiden, da kunderne allerede har betalt denne risikoforrentning via de betalte vederlag og de er således med i opgørelsen som vederlag.

4. Afstemningskemaet

NR.	(I MIO. KR.)			
1a	Summen af ÅOK oplyst til medlemmerne			776
1b	Summen af ÅOK for medlemskaber ophørt i 2016			99
1c	Summen af ÅOK for bestande, som ikke er relevante ¹			272
1d	Summen af endnu ikke oplyst ÅOK			0
1	Summen af punkt 1a - 1d			1.147
	Omkostningspost	Gennemsnitsrente	Markedsrente	Total
2	Administrationsomkostninger, jf. resultatopgørelsen.	144	78	222
3	Leje af egen domicilejendom	0	0	0
4	Mægleromkostninger	43	55	98
5	Forsikringsmæssige omkostninger i driftsselskaber	0	0	0
6	Administrationsomkostninger hos eksterne leverandører	0	0	0
7	Omkostninger vedr. SUL-forsikringer	100	0	100
8	Over- og underskud på adm. og erhvervsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen	22	8	30
9	Investeringsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	84	53	137
10	Indirekte investeringsomkostninger i datterselskaber, m.v.	119	208	327
11	Over/underskud på investeringsomkostninger som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)	-33	-21	-54
12	Investeringsomkostninger, som vedrører basiskapitalen (modregningspost) ²	0	0	0
13	Risikoforrentning	286	0	286
14	Betaling for garanti	0	0	0
15	Omkostnings- og Risikoresultat	0	0	0
16	Øvrige omkostninger	0	0	0
17	I alt			1.146
18	Difference mellem oplyst ÅOK og Regnskab			1

1 AP Pension placerer ÅOK for visse delbestande, herunder pensionister og etårige forsikringer, under dette pkt. For nogle kunder under udbetaling udarbejdes ikke depotoversigt, og derfor heller ikke en individuel omkostningsopgørelse. ÅOK for disse kunder er regnet med de samme principper og satser, der anvendes for de øvrige policer.

2 Investeringsomkostninger, som vedrører basiskapitalen, er indeholdt i pkt. 11 og derfor er de ikke modregnet under dette punkt.

5. Ledeserklæring vedrørende ÅOK og ÅOP

AP Pension livsforsikringsaktieselskab har dags dato behandlet og godkendt metodebeskrivelsen og afstemningsskemaet for regnskabsåret 2016.

Det er vores opfattelse, at revisionsmodellen er udarbejdet i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pension (LP-Info 33/16).

Det er endvidere vores opfattelse, at beregningen af ÅOK og ÅOP samt de metode-mæssige valg, der er redegjort for i afstemningsskemaet, er i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pension.

Endelig er det vores opfattelse, at afstemningen mellem summen af de kundespecifikke ÅOK'er og årsregnskabet samt selskabets øvrige registreringer er udarbejdet i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pension (LP-Info 33/16).

København, den 31. maj 2017

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Bo Normann Rasmussen'.

Bo Normann Rasmussen

Adm. direktør

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Karsten Laursen'.

Karsten Laursen

Økonomidirektør

6. Revisionserklæring

Til ledelsen i AP Pension livsforsikringsaktieselskab

Vi har i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 33/16 foretaget en gennemgang af revisionsmodellen og beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK (årlige omkostninger i kroner) og ÅOP (årlige omkostninger i procent) for AP Pension for 2016.

Vores konklusion udtrykkes med begrænset grad af sikkerhed

Ledelsens ansvar

Ledelsen har ansvaret for, at revisionsmodellen og beregning og fordeling af omkostningselementer ved opgørelsen af ÅOK og ÅOP er udarbejdet i overensstemmelse med LP-information 33/16.

Revisors ansvar

Vores ansvar er på baggrund af vores gennemgang alene at udtrykke en konklusion om, hvorvidt selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og selskabets øvrige registreringer.

Det udførte arbejde

Vores ansvar er på baggrund af vores gennemgang alene at udtrykke en konklusion om, hvorvidt selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og selskabets øvrige registreringer.

Selskabets metodebeskrivelse og afstemningsskema er dateret den 31. maj 2017.

Vi har udført vores arbejde i overensstemmelse med ISAE 3000, Andre erklæringer med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for vores konklusion. Vores arbejde er endvidere udført i overensstemmelse med vejledningen i LP-information 33/16 fra Forsikring & Pension med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for, at selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og selskabets øvrige registreringer.

Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab er underlagt international standard om kvalitetsstyring, ISQC 1, og anvender således et omfattende kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterede politikker og procedurer vedrørende over-

holdelse af etiske krav, faglige standarder og gældende krav i lov og øvrig regulering.

Vi har overholdt kravene til uafhængighed og andre etiske krav i FSR – danske revisors retningslinjer for revisors etiske adfærd (Ethiske regler for revisorer), der bygger på de grundlæggende principper om integritet, objektivitet, faglig kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd.

Det udførte arbejde er foretaget ved hjælp af begrænsede stikprøver, interviews og proceduregennemgang, og vi har herunder påset, om

- selskabet beregner omkostningselementerne, herunder ÅOK og ÅOP, på den måde, som selskabet har beskrevet i metodebeskrivelsen,
- der er overensstemmelse mellem de oplysninger, som fremgår af afstemningsskemaet, og årsregnskabet for 2016 samt selskabets øvrige registreringer,
- de metodemæssige valg, som selskabet har redegjort for i metodebeskrivelsen, er anvendt i afstemningsskemaet,
- selskabet har udarbejdet en afstemning af, at samtlige opgjorte omkostninger er fordelt på selskabets kunder, samt at
- selskabet har godtgjort, at det ÅOK og ÅOP, som den enkelte kunde oplyses om, svarer til de omkostninger, som selskabet beregningsmæssigt har pålagt kunden.

Det udførte arbejde har ikke omfattet:

- Kontrol af fordelingen af de opgjorte omkostninger mellem de enkelte kunder samt den enkelte kundes oplysninger om ÅOK og ÅOP.

Konklusion

Ved det udførte arbejde er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP ikke i al væsentlighed er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede revisionsmodel og selskabets øvrige registreringer.

København, den 31. maj 2017

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Jacques Peronard
statsautoriseret revisor

Michael Thorø Larsen
statsautoriseret revisor